

Etelä-Karjalan
Allergia- ja Ympäristöinstituutti

Kesä 2021

Lahti Plan starttaa Allergiaohjelman jäljillä!

Kymmenen vuotta sitten aloitimme liitossa Kansallisen allergiaohjelman väestöviestinnän. Se jatkui projektina vuoteen 2015 ja sen jälkeen osana Allergia- ja Ympäristöinstituutin toimintaa, kunnes allergiaohjelma päättyi vuonna 2018. Sen jälkeen on kiivaasti laskettu ja raportoitu ohjelmalla saatuja tuloksia. Ja niitähän riittää – instituutissa on arvioitu erityisesti kustannusvaikutuksia. Yhteenvedo allergiaohjelmasta ilmestyi äskettäin arvostetussa amerikkalaisessa tiedelehdessä ja tuoreimpia kustannuslaskelmia on puolestaan luvassa piakkoin allergian ykköslehdessä Euroopassa.

Mutta ei allergiaohjelmaa tehty tiedemiehille ja -naisille vaan avuksi allergisen arkeen, opiksi ja tienviitaksi terveydenhuoltoon ja koko kansalle. Kohta toimintamalli on koeajolla ruohonjuuritasolla, kun Lahden seudun terveys- ja ympäristöohjelma 2022–32 julistaa: Luontoaskel terveyteen!

Kymmenvuotinen alueellinen ohjelma yhdistää Päijät-Hämeen terveys- ja ympäristötavoitteet. Mukana ovat toisiinsa kytkeytyneet suuret haasteet: yleistyvät kansansairaudet ja terveysriskit, kuten astma, diabetes, ylipaino ja masennus sekä luontokato ja ilmastonmuutos. Elämäntapamme ei ole kestävällä pohjalla, mikä ilmenee niin terveysongelmina kuin luonnonvarojen ylikulutuksena. Ohjelmassa on tarkoitus luoda terveelliset, sosiaalisesti oikeudenmukaiset ja ympäristön kannalta kestävät arjen käytännöt, jotka tukevat luonnon huomioon ottavia elämäntapa- valintoja.

Siis miten elää ja asua, liikkua ja syödä niin, että ympäristö sen kestä ja ihminen siellä seassa voi hyvin? Tämä jos mikä on juuri sitä mitä tulevana vuosina ja vuosikymmeninä kipeästi tarvitaan. Ottakaahan siis kukin tahollanne reipas luontoaskel, Lahden ja kansallisen ohjelman malliin!

- Kimmo Saarinen

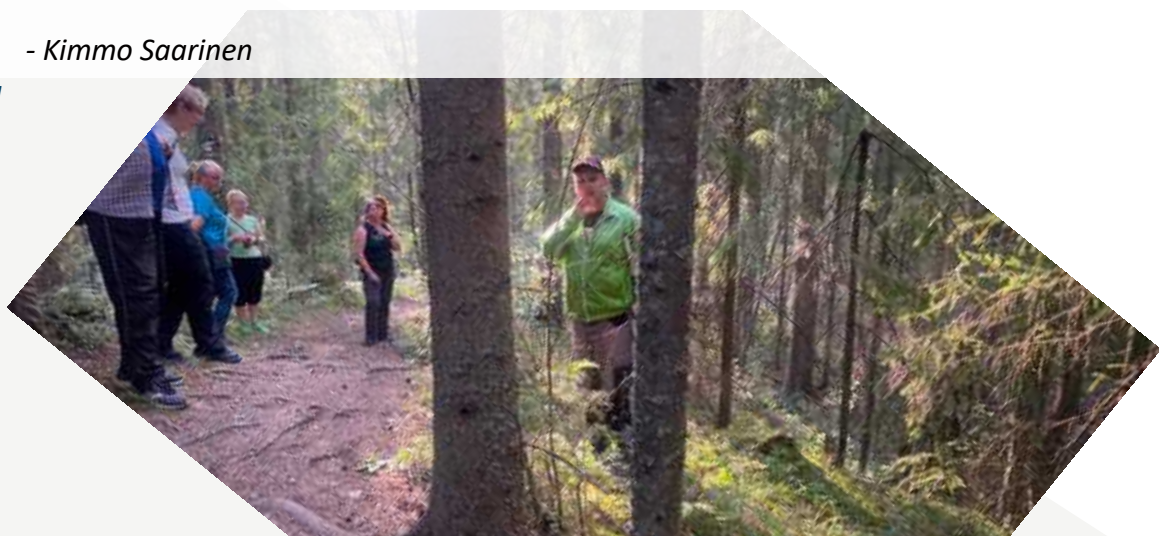
KUVAT:
Juha Jantunen, jos nimeä ei ole mainittu

TAITTO:
Juha Jantunen

Kansikuva:
Koivun siitepölyn keltaiseksi värjäämää nauhaa 14.5.2021. Kuva Kimmo Saarinen.

Yläkuva:
Ympäristöpääkaupunki Lahti. Kuva Anna Vuori.

Alakuva:
Lähiluontoretkeilyä Lappeenrannassa. Kuva Outi Salo.

Kesän retkiä, tapahtumia ja toimintaa

Allergiaohjelma kiinnostaa maailmalla. Ohjelman loppuraportti ilmestyi syyskuussa allergia-alan siteerautimmassa julkaisusarjassa *Journal of Allergy and Clinical Immunology* ja artikkeli kustannuslaskemista on jo nähtävillä Euroopan ykköslehdessä *Allergy*ssä. Ohjelma on kiistatta pioneeri alallaan ja kertoo, kuinka kansanterveydellisesti tehokasta uusiin tietoihin perustuva ja systemaattinen toiminta voi olla. Ohjelma sai kunniaa myös kotimaassa: Suomen Lääkärilehden raati antoi kesäkuussa kunniamaininnan vuoden 2020 tiedeartikkelien sarjassa viime syksynä ilmestyneelle ”Kansallinen allergiaohjelma 2008-2018 muutti asenteita ja vähensi sairastavuutta”.

The screenshot shows the article title, authors (Tari Haahela, MD, Erikka Valovirta, MD, Kimmo Saarinen, PhD, Tuula Vasankari, MD, Mika J. Mäkelä, MD), and publication details (Volume 148, Issue 2, P319-329 E4, August 01, 2021). It also includes a PlumX Metrics badge.

The screenshot shows the journal's navigation menu (HOME, ABOUT, CONTRIBUTE, BROWSE) and the article title. It lists authors (Juha Jantunen, Paula Kauppi, Mika Linna, Mika Mäkelä, Anna Pekkonen, Tari Haahela) and provides a DOI link (https://doi.org/10.1111/all.15070).

The Nature Step! The International Primary Care Respiratory Group (IPCRG) järjesti toukokuun alussa 10. maailmankonferenssinsa koronapandemian takia ”etä-Irlannissa”. Konferenssin kuuden session aiheena oli ”The Immune System & Respiratory Health”, jossa neljä asiantuntijaalustusta painottuivat vahvasti mikrobiomiin ja sen kehittymiseen. Kimmo Saarisen esitelmä suomalaisen allergiaohjelman luontoaskeleesta asemoitui hyvin session päätöspuheenvuoroksi.

0830 EDT	1330 UK
BREAK with ePOSTER	
0850 EDT	1350 UK
STREAM 1 / SESSION 6 THE IMMUNE SYSTEM & RESPIRATORY HEALTH	
Chair: Desmond Murphy Engagement Lead: Liz Angier	
1350	The Role of the Microbiome in Allergic Sensitisation Liam O'Mahony, Ireland
1405	Inflammation and the Microbiome: No Stool Left Unturned Fergus Shanahan, Ireland
1420	Respiratory Allergy: The Role of Immunotherapy in Primary Care Dermot Ryan, UK
1435	The Nature Step in the Finnish Allergy Programme Kimmo Saarinen, Finland
1450	Panel Discussion

Vääntö STEA:n kanssa jatkui kesäkuussa tuloksellisuustarkastuksen merkeissä. Etäyhteyden kautta järjestetyssä kuulemistilaisuudessa instituutin puolesta puhui tutkija Juha Jantunen. Vuoden 2022 alusta instituutin omarahoitteinen toiminta on tarkoitus eriyttää STEA-rahoitteisesta AK4-toiminnasta.

Siitepölykausi 2021

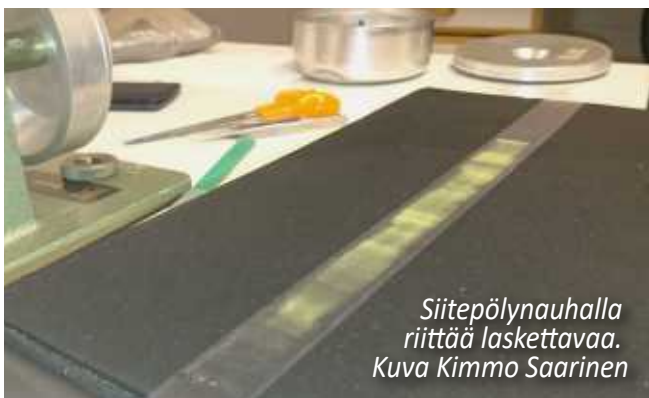
Tuulet lennättivät poikkeuksellisen paljon lehtipuiden siitepölyä

Vuonna 2021 siitepölyallergisilla oli tavallista tukalammat oltavat. Kausi alkoi huimalla kaukokulkeumalla, kun jo maaliskuun lopulla Imatralla kirjattiin 6 567 lepän siitepölyhiukkasta kuutiometrissä ilmaa. Se on suurin koskaan mitattu vuorokausipitoisuus Suomessa.

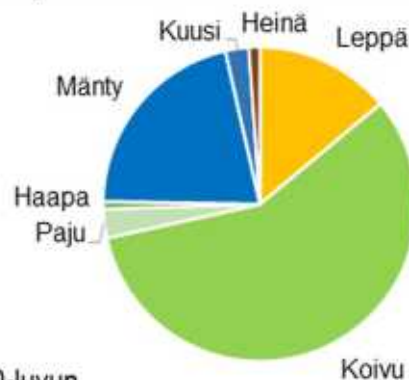
Kuukauden kestäneellä kukintakaudella lepän siitepölyä oli ilmassa enemmän kuin kuutena edellisvuotena yhteensä. Ennätykset paukkuivat jo pelkästään kaukokulkeumista. Vähintään kohtalaisia pitoisuuksia riitti huhtikuun loppuun asti. Tavanomaisen kymmenen päivän sijasta suuren pitoisuuden päiviä oli 21 ja kolmena päivänä nousitiin yli tuhanteen hiukkaseen, jolloin jo muutkin kuin leppäallergiset oireilevat.

Myös koivuallergisille Luonnonvarakeskuksen norkkolaskennat ennakoivat edellisvuotta pahempaa siitepölykautta. Kaakkois-Suomessa rekisteröitiinkin toukokuun aikana yli kaksinkertainen määrä koivun siitepölyä keskivertovuoteen nähden. Edellisvuodesta siitepölymäärät nousivat liki 15-kertaisiksi.

Kun vielä lämpöaalto sai koivut kukkimaan yhdenaikaisesti, toukokuun puolivälissä Imatralla kivuttiin poikkeuksellisen suuriin vuorokausipitoisuuksiin. Pahimpana päivänä (12.5.) ilmassa oli lähes 18 000 koivun siitepölyhiukkasta kuutiometrissä, mitä enemmän siitepölyä on havaittu vain kerran melko tarkalleen yhdeksän vuotta sitten (10.5.2012).

Siitepölymäärät vuonna 2021 suhteessa toisiinsa

Siitepölyn määrä vuonna 2021 suhteessa 2000-luvun keskiarvoon. Esimerkiksi lepän siitepölyä havaittiin yli nelinkertainen määrä.

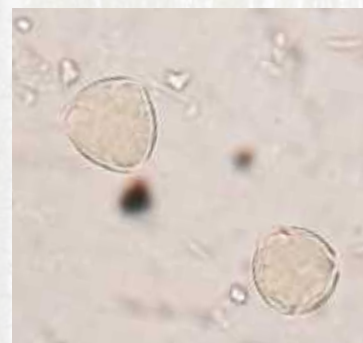
Tiivistahtisella kukintakaudella oli hyvä puolensakin: oireita yleisesti aiheuttavia suuren pitoisuuden päiviä kertyi vain 12, mikä on noin kolmanneksen keskiarvoa vuotta vähemmän.

Muutkin tuulipölytteiset puut olivat raskaassa lastissa. Pajujen ja lehmusten siitepölyä havaittiin enemmän kuin koskaan aiemmin, haavalla ja kuusella kausi oli 2000-luvun kolmanneksi pölyisin. Männyn siitepölyäkin laskettiin eniten viiteen vuoteen. Näiden lajien allergiamerkitys on kuitenkin vähäinen.

Sen sijaan heinien siitepölystä oireiltiin yleisesti. Heinäkuun lopulla hiipunut kukinta lennätti siitepölyä eniten kahdeksaan vuoteen. Ensimmäiset lajit ehtivät kukkaan jo toukokuun puolella, mutta suurimmat heinäpölypitoisuudet kirjattiin juhannuksen jälkeisellä viikolla: kahtena päivänä vuorokauden keskipitoisuus oli 86 siitepölyhiukkasta ilmakehässä. Kesäkuu olikin heinäallergiselle todennäköisesti oireisempaa aikaa kuin helteiden hiivuttama heinäkuu. Tätä ja kolmea muuta vuotta lukuun ottamatta kukinnan huippu on osunut aina heinäkuulle tällä vuosituhatluvulla.

Poikkeuksellisen hellejakson myötä pujan kukinta alkoi pari viikkoa etuajassa, jo heinäkuun toisella viikolla. Kuivuuden kurittamassa maisemassa ensimmäinen kukinta-aalto hiipui jo parissa viikossa, mutta vähäisiä määriä siitepölyä leijui ilmassa pitkälle elokuuhun.

Erikaisen kesän mysteerinä oli kevään ja kesän taitteessa liki kuukauden siitepölynauhoja värittänyt outo siitepöly. Alkuun tammen siitepölyksi epäiltyjä hiukkasia kertyi toukokuulta kesäkuulle paljon, huippupäivänä 27.5. lähes puolet kaikesta havaitusta siitepölystä. Tunnistusapuja kyseltiin alkuun Turun Aerobiologian asiantuntijoilta, jotka välittivät kuvia edelleen tunnistamattomina Puolaan. Sieltäkään ei lopullista varmuutta saatu, mutta ilmeisesti kyseessä oli jokin ruusukasvien heimoon kuuluva laji: pihlaja, tuomipihlaja, orapihlaja, kirsikka tai sitten jokin aivan muu.

Tunnistatko kuka olen?

Myös sarjakukkaiskasvit – koiranputken sukuiset kasvit – yllättivät eräänä päivänä heti juhannuksen jälkeen. Normaalisti satunnaisen yksittäin esiintyvät hiukkaset olivat tiiviissä rykelmässä ja 25.6. pitoisuudeksi kertyi peräti 120 hiukkasta kuutiometrisä ilmaa. Se on yksinään enemmän kuin kolmena edellisvuotena yhteensä.

- Maria Jokela, Kimmo Saarinen

Lue lisää!

Kaakkois-Suomen siitepölytilanne ja siitepölykauden koonnit löytyvät Allergia-, Iho- ja Astmaliiton Tutkimus-osion alta:

www.allergia.fi/tutkimus/allergia/siitepolytilanne-kaakkois-suomessa/

Henkilöstömuutoksia

Instituutissa uutta oppimassa

Reipas kymmenen vuotta sitten päädyin opiskelemaan biologiaa Joensuuhun – erikoinen valinta henkilölle, joka on jossain muodossa allerginen lähes kaikelle elolliselle. Opintojen alkupuolella kävin 'Perinneympäristöjen biologia' -kurssin, jonne vastuopettaja oli (kuulemma yliopistolle kiusaa tehdäkseen) kutsunut vierailevan luennoitsijan Kimmo Saarisen Etelä-Karjalan Allergia- ja Ympäristö-instituutista. Luento oli hyvä ja mieleenpainuva, vaikka opiskelijoiden vähäiselle osallistumiselle hieman naureskeltiinkin. Melko tarkalleen yhdeksän vuotta myöhemmin pääsin Instituuttiin harjoitteluun Kelan työllistymistä edistävän ammatillisen kuntoutuksen kautta.

Allergioista huolimatta olen aina ollut kiinnostunut luonnosta ja pidän pikkutarkasta tekemisestä. Opintojen aikana pääsin kokeilemaan mikroskopointia ja tykästyin siihen välittömästi. Erityisesti hyttysten sylkirauhasten preparaointi malarialoisojen keräämisen toivossa on jäänyt hyvin mieleen. Harjoittelun yhteydessä olen päässyt vastaamaan siitepölynäytteiden teosta ja niiden analysoinnista mikroskooppilla. Aivan mahtavaa! Toki olen päässyt tutustumaan paljon muihinkin mielenkiintoisiin hommiin, kuten perinnebiotooppien ja muurahaissinisiipien kartoitukseen sekä itseni ikäiseen päiväperhoslinjan aineistoon. Pestiä jatkuu näillä näkymin lähes tämän vuoden loppuun asti.

- Maria Jokela

Kuva Maria Jokela

Toukokuussa liiton virkistyspäivää vietettiin instituutissa ristiriitaisissa tunnelmissa Tiina Vitikaisen läksiäisten merkeissä. Harjoittelijana vuonna 2009 aloittanut Tiina liittyi vakijoukkoihin vuonna 2016 ja konkaroitui varsinkin siitepöly- ja huonepölypunkkiekspertiksi.

Kuva Kimmo Saarinen

Luontoliikkujat

Elokuun puolivälissä Tiina palasi ringiin liiton luontoliikuttajana. Luontoliikkujat ovat kiertäneet retkillä kansallispuistoissa. Hankkeen tuloksia summataan webinaarissa 18.11. yhdessä Folkhälsanin ja Suomen Ladun kanssa. Hanke päättyy vuoden lopussa.

Kemikaalineuvonta

ma klo 15–17 ja to klo 12–14

puh. 041 448 6311

lyydia.majuri@allergia.fi

Lyydia Majuri

Kemikaaliasiantuntija ja opettaja välittää tietoa, hakee ratkaisuja arjen ongelmiin ja katsoo parempaan tulevaisuuteen

Kemiaa on kaikkialla. Ympäristömme koostuu kemiallisista aineista. Aineiden koostumuksen ja ominaisuuksien tutkiminen ja luonnontieteisiin perehtyminen avartavat maailmaa, auttavat ymmärtämään ympäristön ilmiöitä ja tuottavat oivaltamisen iloa.

Halusin ymmärtää kemiaa ja opiskelin kemistiksi. Ympäristön ihmeisiin perehtyminen jatkuu yhä ja uuden oppiminen tuottaa aina uusia ilon aiheita. Kemian opettajana välitän viestiä kemian merkityksestä ihmisten jokapäiväisessä elämässä ja yhteiskunnassa.

Kemiaa tarvitaan lähiympäristön ja maailmanlaajuisten ongelmien ratkaisujen kehittämisessä sekä hyvinvoinnin turvaamisessa. Kemiantutkimuksen tuloksia ovat lääkkeet, pesuaineet, rakennusmateriaalit, työ-, harrastus- ja urheiluvälineet sekä ruuantuotannon, vedenpuhdistuksen ja liikenteen mahdollisuudet. Opettajana ohjaan opiskelijoita selvittämään ja ymmärtämään. Yhdessä ihmettellemme ja rakennamme tietoa ja tulevaisuutta.

Rakastan kirjoittamista ja nautin kiinnostavista keskusteluista. Olen onnekas, sillä uudessa työssäni kemikaaliasiantuntijana pääsen innostavien tekstien ääreen sekä kuuntelemaan ja puhuman paremman elämän puolesta. Kerään ja kokoan ihmisten käyttöön uutta tietoa arjen kemikaaleista, tutkimuksista, lainsäädäntömuutoksista ja neuvonnassa esiin nousseista kysymyksistä. Kirjoitan nettiin ja lehteen, annan haastatteluja ja pidän luentoja.

Kemikaaliasiantuntijana olen palveluksessasi, kun kaipaat tietoa kemikaalien turvallisesta käytöstä, niiden mahdollisista terveysriskeistä tai itsellesi sopivista tuotteista. Yhdessä näemme paremmin turvalliseen ja terveelliseen huomiseen!

- *Lyydia Majuri*

Parikkalan Kirjavalan laitumella paikallislehden toimittaja, maanomistaja ja kartoittajat.

Perinnebiotooppien kartoitus jatkuu

Ketojen, niittyjen, hakamaiden ja metsälaitumien eli perinnebiotooppien kartoitusta jatkettiin Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen koordinoimassa hankkeessa. Etelä-Karjalassa ja Kymenlaaksossa kasvillisuus kartoitettiin kesän aikana 21 kohteella. Uusia perinnebiotooppeja ei etsitty vaan tarkistettiin aikaisemmin löydettyjä kohteita. Kaikkiaan vuosina 2020 ja 2021 käytiin yli 50 perinnebiotoopilla.

Karhun jälki Rautjärven hakamaala.

Perinnebiotoopit ovat monimuotoisimpia ympäristötyyppejä Suomessa. Pysyäkseen avoimina niittyjä pitää hoitaa joko niittämällä tai laiduntamalla. Valitettavasti hoito on monella kohteella päättynyt ja pensaikko on päässyt valtaan. Niittykasveille ja niistä riippuvaisille lukuisille hyönteisille umpeenkasvu tietää ahdinkoa. Valon vähetessä matalat kasvit väistyvät suurempien tieltä.

Tarkastettavien kohteiden joukossa oli myös iloisia yllätyksiä. Yksi kesän parhaista perinnebiotoopeista oli Rautjärven Koskenkulmassa, jossa pitkään jatkuneen niiton tuloksena niittyllä kukkivat mäkitervakot ja kesämaitiaiset. Kirjavalassa ovat Etelä-Karjalan monimuotoisimmat laitumet. Kartoituspäivänä samalle laitumelle komeasarvisen ylämaankarjan joukkoon uskaltautui myös toimittaja ja Ely-keskuksen väkeä.

Velholehti Pyhtäällä.

Kymenlaaksossa käytiin vain muutamalla kohteella. Hoidon loputtua ne olivat pettymyksiä, mutta Pyhtään Maarissa metsälaitumella oli mielenkiintoista lehtokasvillisuutta. Kuinka moni on nähnyt vanhojen tervaleppien varjoissa kasvaneen velholehden?

- Juha Jantunen

Marjut Henttonen Kaakkois-Suomen ELY-keskuksesta ja Maria Jokela Miehkälässä noidanlukkoja etsimässä.

Idänniittysilmä

Koskenkulman niitty Rautjärvellä.

Taipalsaaren ajuruohopaikoilla vääränmerkkistä sinistä

Taipalsaaren Haukkulaakson paahteisella hiekkarinteellä ajuruohot ovat heinäkuun alussa kukkeimmillaan. Kukissa hyörii satamäärin kimalaisia ja sinisiipisiä – mutta vain kangas- ja ketosinisiipiä. Muurahaissinisiipiä ei näy, vaikka haemme niitä kolmen ihmisen voimin jo kolmatta päivää.

Muurahaissinisiipi

Muurahaissinisiipi on äärimmäisen uhanalaiseksi luokiteltu päiväperhonen. Laji tarvitsee menestyäkseen suojaisan ja paahteisen hiekkapohjaisen alueen, jolla kasvaa toukan alkuvaiheessa tarvitsemaa ravintokasvia kangasajuruohoa ja myöhemmin toukan isäntämuurahaishenä toimivien viholaisten pesiä. Pysyvä muurahaissinisiipipopulaatio edellyttää riittävän monta viholaispesää noin hehtaarin kokoisella alueella – ajuruohosta ei ole niin väliä, jopa yksi kukkiva kasvusto muurahaishesän lähellä riittää.

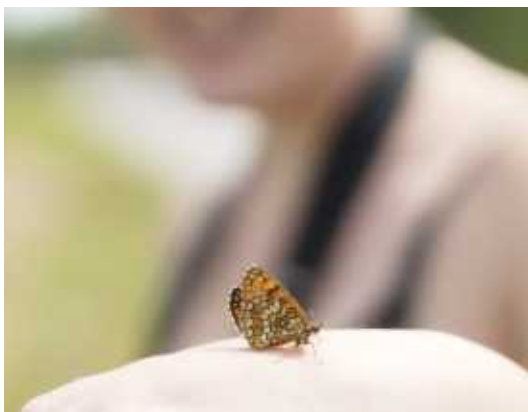
Tarkastimme parin viikon aikana kaikkiaan 25 mahdollista muurahaissinisiiven elinympäristöä. Lopulta muurahaissinisiipikin löytyi, mutta vain yhdeltä paikalta. Siipituntomerkkien perusteella molempina havaintopäivinä nähtiin samat kaksi yksilöä, koiras ja naaras, joka sentään muni tienpientareen ajuruoholle.

Kaakkois-Suomen ely-keskukselle tehdyn selvityksen perusteella Taipalsaaren esiintymä on elinympäristöjen hoitotoimista huolimatta heikentynyt ja ehkäpä jopa häviämisen partaalla. Suomen toinen edelleen elossa oleva muurahaissinisiiven populaatio on Pohjois-Karjalan Liperissä.

- Kimmo Saarinen

Villakärpänen

Susu Rytteri haastatteli kartoittajia Suomen Luonto -lehden juttua varten ja pääsi samalla lähemmin tutustumaan ratamoverkkoperhoseen.

Kesän retkiä, tapahtumia ja toimintaa

Lappeenrannan kaupunkia avustettiin Pappilanniemen luontopolun ja Uus-Lavolan terveystieteiden opastaulujen teossa. Huhtikuussa tehtiin ensimmäinen maastokatselmus ja syyskuussa painoon luovutettiin kaikkiaan 26 luontotaulua, jotka Kimmo Saarinen tekstitti, Heli Pukki kuvitti ja Juha Jantunen asemoi painovalmiiksi. Taulut asennetaan maastoon syksyn aikana.

Pöpelikköliveä! Instituutin tutkijat Jantunen ja Saarinen kannustivat ihmisiä monimuotoiseen luontoon liiton Facebook-livessä luonnon monimuotoisuuden päivän (22.5.) ja Suomen luonnon päivän (29.8.) aattona. Jälkimmäisessä lähetyksessä joukkuetta täydensi liiton luontoliikuttaja Paula Lehtomäki. Toukokuisesta pöpelikköliveä löytyy tallenne:

https://www.facebook.com/watch/live/?v=487195535670302&ref=watch_permalink

Klikkaa tästä!

Toukokuussa Etelä-Karjalan vihreiden Facebook-liven aiheena oli "Hyvinvoiva luonto ja ihminen". Kimmo Saarinen opasti, miten pidämme huolta hyvinvoivasta luonnosta ja samalla varmistamme, että ihminenkin saa luonnosta hyvinvointia. Tallenne löytyy YouTubesta:

<https://youtu.be/Vq51iMSfv-4>

Klikkaa tästä!

Lämmin kesä suosi verenimijöitä. Media oli kiinnostunut varsinkin mäkäristä: Millainen mäkäräkesä on odotettavissa? (Uutisuoksi 9.6.), mäkäristä, hyttysistä ja parmoista (Radio Häme 23.6.) ja ovatko mäkärät runsastuneet? (Uutisuoksi 1.7.).

Loppukesää kohti yhteydenotot painoutuivat isompiin pistäisiin: erityisesti herhiläisistä kyseltiin ja niitä myös ilmoitettiin edellisvuosia enemmän.

Tsekkaa "Ihminen ja luonto" -videoita YouTubessa ja anna palautetta! Pääkaupunkiseudun lähiluonnossa kuvatuissa dokumenteissa neljä asiantuntijaa kertoo ihmisen ja luonnon hyvinvoinnin monitahoisesta yhteydestä, erityisesti allergisen ihmisen näkökulmasta. Tari Haahtelan, Kimmo Ohtosen, Juha Kauppisen ja Minna Pyykön keskustelukumppanina on instituutin tutkija Kimmo Saarinen.

Siitepölyt: https://youtu.be/CEE_JDBDh5s

Luontolukutaito: <https://youtu.be/mKb5TINd5to>

Monimuotoisuus: <https://youtu.be/JngyKOp41nc>

Luontoterveys: <https://youtu.be/JFZ-yOfr2jg>

Talkootoimintaa videolle! Instituutin väki talkoili elokuussa perinteisillä luonnonhoitokohteillaan Joutsenossa – Anolan kedolla, Pellisenrannan niityllä (kuva) ja Aholassa vanhalla metsälaitumella – sekä Lappeenrannassa Riihilahden niityllä. Niittämisen ja haravoinnin lomassa kuvattiin talkoovideoita, joka saataneen liiton YouTube-kanavalle loppuvuoden aikana.

Lappeenrannan kaupungin Retket lähiluontoon -kiertueella vierailtiin maanantai-iltaisin Kimmo Saarisen opastuksella kahdeksalla luontokohteella ympäri kaupunkia. Juhannukselta elokuun puoli-väliin jatkuneet retket olivat osa Green Leaf 2021 -voittovuoden ohjelmaa. 118 retkeläistä haikaili retkitoiminnalle ehdottomasti jatkoa ensi kesänä!

Kuva Matti Hakulinen

Kaaliperhonen

Perhoslinjalla kuhinaa

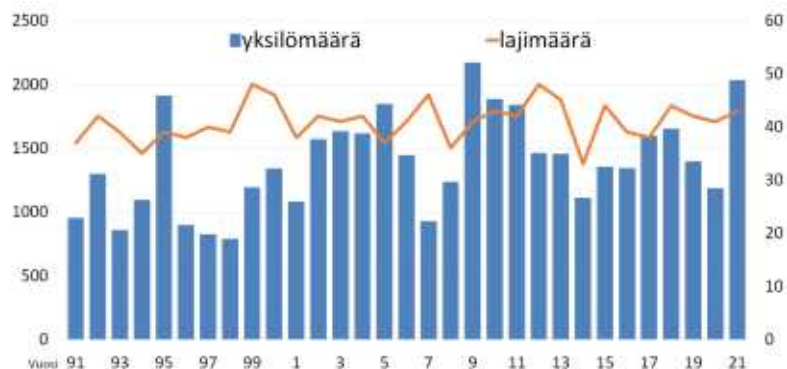
Joutsenossa seurasimme päiväperhosia tutulla laskentalinjalla jo 31. kesää peräkkäin. Aurinkoisissa ja lämpimissä oloissa – lämpömittarin kuva on heinäkuun viikolta 28 – oli hyvä lentää: vain kerran aiemmin (vuonna 2009) on perhosia kirjattu reitin varrelta enemmän kuin kuluneena kesänä.

Aikuisina talvehtivalle suruvaipalle ja sitruunaperhoselle kesä oli otollisin yli kymmeneen vuoteen. Ennätyksellisen runsaita olivat niin nokkosperhonen kuin lanttuperhonen. Etelästä vaeltaneiden kaaliperhosten jälkeläisiä nähtiin loppukesästä enemmän kuin kertaakaan aiemmin 2000-luvulla.

Sinisiipiä ja hopeatäpliä sai sen sijaan hakea keskikesän kukkamailta tosissaan. Vähiin jäivät myös neitoperhonen ja tsemaperhonen, joka normaalisti on linjan kärkikaksikossa. Nyt perhonen löytyi vasta kuudennelta sijalta 74 yksilön voimin – keskiwertokesänä niitä on laskettu 240. Ohdakeperhonen ja kirjoverkkoperhonen jäivät tänä vuonna linjalta tyystin havainnoitta.

Helteisen sään myötä alku-, keski- ja loppukesän lajit nousivat siivilleen lähes yhtä aikaa. Varsinkin heinäkuun kahdella ensimmäisellä viikolla perhosmaailmassa riitti vilskettä. Lentokausi eteni melkoista haipakkaa, ja monen lajin kausi oli ohi vain muutamassa viikossa. Elokuussa olikin jo hiljaisempaa, mutta lämmön saattelemana paatsamasinisiipi ja muutama muukin ilmaantui uudestaan lentoon toisen sukupolven voimin.

- Kimmo Saarinen

Päiväperhoslinjan vuosittaiset laji- ja yksilömäärät. Perhosia on laskettu kulunutta kesää runsaammin vain vuonna 2009.

Suruvaippa

Paatsamasinisiipi

Ötökät rulettaa! Kesäkuussa instituutin tutkija Juha Jantunen opasti yhdistysväkeä ötököiden pariin ensin Tampereella Pirkanmaan AIA-yhdistyksen kanssa ja sitten Vekara-Varkaudessa Varkauden seudun Allergia- ja Astmayhdistyksen kanssa järjestetyssä työpajassa. Ja osallistujilla riitti intoa! Syksyllä ötököiden pariin opastettiin vielä Jyväskylässä.

Kuva Seija Tammenmäki

Imatralta kerättiin Malaise-pyydyksillä hyönteisnäytteitä Kainuun ely-keskukselle. Toukokuussa asennettiin yksi ja kesäkuun alkupäivinä kaksi pyydystä Immolan lentokentälle, ratapihan reunaan ja vanhalle puuvarastokentälle. Pyydykset tyhjennettiin 2-3 viikon välein syyskuuhun saakka ja kaikki näytteet on jo toimitettu asiantuntijoille arvioitaviksi.

Kuva Kimmo Saarinen

Kuva Tiina Vitikainen

Luontoliikkujat ovat kiertäneet retkillä Teijon, Leivonmäen ja Rokuan kansallispuistoissa ja viimeksi Heinäveden Valamon luostarissa, jossa oppaana toimi Kimmo Saarinen.

Loppukevennyks on Etelä-Karjalan vappulehdestä Ampiaisesta. Kielletyt perhostutkimuksetkaan eivät säästyneet ampiaisen pistoilta.

